

Ecevit, Yıldız, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*, İstanbul 2001, İletişim Yay.

Yard. Doç. Dr. S. Dilek YALÇIN-ÇELİK*

Türk eleştiri tarihinde, çağdaş Türk edebiyatı konusunda yapılmış akademik incelemelerin sayısı sınırlıdır. Bu yazıda, Prof. Dr. Yıldız Ecevit'in, günümüz Türk romanı üzerine hazırladığı, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar* isimli kitabı tanıtılacaktır. Yazar, asıl uzmanlık alanı olan Alman Dili ve Edebiyatı olmakla birlikte; Türk ve Alman Edebiyatları konusundaki çalışmaları batılı edebiyat kuramları ışığında Türk Edebiyatına ait çözümlemeleriyle de tanınmaktadır.

Kitap, sunuş yazısının ardından, "Giriş", "Metin Çözümlemeleri" ve "Dizin" bölümlerinden oluşmaktadır.

Araştırmacı, kitabının yazılmasına neden olan unsuru şöyle belirtmektedir: 1998 ve 1999 yıllarında kaleme aldığı ve önceden yayınlanan kapsamlı dört inceleme-araştırma yazısının (Oğuz Atay'ın *Tehlikeli Oyunlar* -Mayıs 1998-, Metin Kaçan'ın *Fındık Sekiz* -Ekim 1998-, Orhan Pamuk'un *Benim Adım Kırmızı* -Mart 1999- ve Hasan Ali Toptaş'ın *Bin Hüzünlü Haz* -Kasım 1999-) hepsinin, postmodern edebiyatla bir açıdan bağlantılı olması ve bu yazıların bütünleştirici bir bakış açısı ile tamamlanması ve bir bütün haline getirilmesi gerekliliği zamanla ortaya çıkmıştır. Gerçekte de kitabın temel bölümünü, bu metin çözümlemeleri oluşturmaktadır.

Giriş bölümü, kuramsal bilgilerin verildiği ve örnek çözümlemelere geçmeden önce okurun postmodern estetik üzerine bilgi eksikliğini tamamlama fırsatının elde edebileceği bir plânda yazılmıştır. Yazar bu bölümdeki temel problemleri, "*gerçeklik nedir, geleneksel sanat nedir, modernizm ve ardından gelen postmodernizm roman estetiğinde neleri değiştirdi* türünden sorulara yanıt oluşturmak amacıyla" kaleme aldığını belirtmektedir (Ecevit 2001: 11).

---

* Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / ANKARA
sdilek@hacettepe.edu.tr

Yıldız Ecevit, bu soruların cevabını verirken, giriş bölümünü üç temel noktada düzenlemiştir: “*Kozmoloji, Gerçeklik ve Sanat*” alt başlığı altında, sanat ve gerçeklik konuları, XIX. ve XX. yüzyıllardaki gerçek kavramının nasıl bir değişim içerisine girdiği anlatılmış, sanat eserleri ile bağlantı kurularak yorum yapılmıştır.

Giriş bölümünün, “*XX. Yüzyıl Avantgardist Roman Estetiğine Genel Bakış*” adlı ikinci alt bölümünde, öncelikle roman estetiğinde değişen değerler tartışılmıştır. Poetikanın gelişim süreci, Umberto Eco ile ilgi kurularak idealden somut gerçekliğe, oradan soyut ve daha sonra da olanaklıya giden bir yolda anlatılırken, sanatta, XX. yüzyıl başlarındaki biçimsel-yapısal değişiklikler ve bu değişikliklere neden olan unsurlar üzerinde uzun uzun durulmuştur. Değişim süreci, bu kırılma noktasından günümüze kadar getirilmiştir. Estetik modernizmin ne olduğu roman türü esas alınarak tartışılmıştır. Modernist imge, modernist seçkincilik ve estetisizm kavramları ile modernizm düşüncesine açıklık getirildikten sonra postmodernizm konusu anlatılmıştır. Postmodern düşüncenin gelişmesiyle ortaya çıkan postmodern anlatı tanımlanmıştır. Bu anlatı tarzının da özellikleri verilirken, postmodern bir metni okumanın ancak özel bir yöntem geliştirilerek gerçekleştirilebileceği vurgulanmıştır.

Giriş kısmının son alt bölümü, “*Yetmiş Sonrası Türk Romanında Estetik Devrim*” başlığını taşımaktadır. Bu noktaya kadar anlatılan kuramsal bilgiler, genellikle Batı’daki gelişim süreci göz önünde bulundurularak verilmiştir. Sözü ettiğimiz alt bölüm ise, gelişimleri açısından Türk romanındaki değişimi anlatmaya yöneliktir. Burada bir senteze varılmaya çalışılmaktadır. Batı estetik düşüncesinin tarihî gelişimi, Türk estetik düşüncesi ile bir paralellik göstermemekle birlikte, gelinen noktada, Türk romanındaki örnekler, Batı poetikasıdan izler taşımaktadır.

“Metin Çözümlemeleri” kitabın temel bölümüdür. Bu bölümde dört roman tahlil edilmiştir. Seçilen romanların hepsinde postmodern düşüncenin çeşitli açılardan ele alındığını görürüz. Araştırmacı, her bir yazar ve roman için, değişik bir okuma ve eleştiri biçimi geliştirmiştir.

Metin çözümlemeleri için ilk roman örneği, Oğuz Atay’dan seçilmiştir. “Oğuz Atay’ın *Tehlikeli Oyunlar* Romanında Üstkurmaca” başlığını taşıyan bölümde, öncelikle kuramsal bir bilgi verilmiştir. Geleneksel-gerçekçi edebiyatın, dış dünyayı bire-bir yansıtan estetik anlayışının XX. yüzyılda modernist edebiyat estetiği ile nasıl sarsıldığı ve tarihinde ilk

olarak kendisinden öncekilere benzemeyen bir tarzda biçim değiştirdiği anlatılmıştır. Ardından da, çok kısa bir süre sonra XX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, yeni bir anlayış doğmuştur. Postmodern edebiyat metinlerinde artık “ne”yin anlatıldığı değil, metinlerin nasıl anlatıldığı/kurgulandığı önem kazanmaktadır. Dolayısıyla bu yeni anlayış gereği, yazar-anlatıcı, bir metni sadece kurgulamakla kalmamakta, aynı zamanda metni nasıl kurguladığı konusunu ele alıp, onu ikinci bir düzlemde, yeneden anlatmaktadır. Üstkurmaca (metafiction/surfiction), bu tarz metinlerde bir anlatım biçimi halini almıştır. Araştırmacı, verdiği teorik bilgilerden sonra, Dünya ve Türk edebiyatında üstkurmaca tarzını kullanan yazarların kimler olduğunu vermiştir. Yazarın verdiği uzun liste buraya alınmamakla birlikte, edebiyatımızdaki temsilcileri öncelikle sıralamakta yarar vardır. Buna göre, Oğuz Atay, Güney Dal, Orhan Pamuk, Peride Celal, Pınar Kür, Hilmi Yavuz, Erhan Bener ve Hasan Ali Toptaş edebiyatımızın üstkurmaca yazarları olarak anılmalıdır.

Yıldız Ecevit, Türk edebiyatında üstkurmaca kavramını teorik olarak anlattıktan sonra örnek çözümlemesini, Oğuz Atay’ın *Tehlikeli Oyunlar* adlı romanında yapmıştır. Roman üç anlatı düzlemine ayrılmış ve her bir düzlem tanımlanmıştır. Birinci düzlem, gerçek - somut yaşam düzlemi olarak belirlenmiş, burada roman kahramanı Hikmet’in biyografik yaşamı anlatılmıştır. İkinci düzlem, kurmaca düzlemidir ve bu bölümde metin içi öyküler, oyunlar, düşlere yer verilmiştir. Üçüncü düzlem, Hikmet’in iç dünyasının anlatıldığı bölümdür, anılar ve iç konuşmalar yer almaktadır. Metnin dokusu bu genel çerçeve içerisinde verildikten sonra, *Tehlikeli Oyunlar* adlı romanda, üstkurmaca kavramı açıklanmıştır. Bunun için, kitapta, üstkurmaca kavramı ile bağlantı kurulmak koşuluyla “yaşam-kurmaca-oyun”, “metinlerarası evren”, “nasıl ve neden yazıyorum”, “metinden okura” alt bölümleri oluşturulmuştur. Bu yolla hem üstkurmaca kavramı, çeşitli açılardan tanımlanmış, hem de Oğuz Atay’ın romanı üzerinde uygulamalı çalışma yapılmıştır.

Metin çözümlemelerinin ikinci bölümü, Orhan Pamuk’un *Benim Adım Kırmızı* romanına ayrılmıştır. Roman çoğulcu estetik açısından tahlil edilmiştir. Orhan Pamuk’u, XX. yüzyıl Batı romancılarının bir çoğu gibi araştırmacı-yazar olarak tanımlayan Ecevit, romanı da çokkatmanlı bir metin olarak değerlendirmektedir. Metin, aşk ve cinsellik, somut ve soyut, resim ve yazı, sanat ve yaşam, Doğu ve Batı, kör ile gören, yaşam ve ölüm, katil ve maktul, sanat ve cinayet, Tanrı ve Şeytan, ruh ve madde, hayvan ve insan, Kara ile Şeküre, Hüsrev ile Şirin, dün-bugün, özyaşam-

kurmaca, pornografik argo ve Kur'an ayetleri, kırmızı ve mor, hümanizm ve teokratizm gibi birbirinden bağımsız pek çok konuya yer vermektedir. Araştırmacı, yaşam içinde yer alan bu gibi karmaşanın postmodern edebiyatta kurgulanışını, uyumun anlatımından çok karşıtlıkların kargaşasını Orhan Pamuk'un romanında nasıl anlattığını sorgulamaktadır. Romanda çoğulculuk ilkesi sadece, konu düzleminde değil, aynı zamanda metni ele alış biçiminde de görülmektedir. Popüler edebiyat ile sanatsal edebiyatın anlatımlarının karşılaştırılması, resim, minyatür, Kur'an gibi farklı düzlemlerdeki metinlerin bir arada yer alması ve bir kompozisyon oluşturması romanda söz konusudur. Ecevit, yazısının sonuç bölümünde, bu tarz çoğulcu metinlerin okunmasının zor olduğunu ve böylesi anlatıların özel ve özverili bir okur istediğinin altını çizmektedir.

Üçüncü alt bölüm "Hasan Ali Toptaş'ın *Bin Hüzünlü Haz*'ı: Öncü Türk Romanında Romantik Bir Uç Durak" başlığını taşımaktadır. Postmodernist metinleri belirli, sınırlı ölçütler içerisinde değerlendirmenin mümkün olamayacağı gerçeğinden yola çıktığımızda, diyebiliriz ki, kimi metinler, postmodern biçim özellikleri göstermelerine rağmen, modernist sanatın /romanın unsurlarını içlerinde barındırabilirler. Hasan Ali Toptaş'ın romanını bu tarza örnek olarak gösterebiliriz. Prof. Dr. Yıldız Ecevit, Hasan Ali Toptaş için "postmodern bir modernist" tanımlamasını yapmaktadır (Ecevit 2001: 169). Romantik bir duyarlılıkla yazılan romana şiir dili egemendir. Kurgu içerisindeki postmodern unsurlar ise şöyle sıralanabilir: Çoğulculuk ilkesi, karşıtlıkların birbirine harmanlanması, karmaşık ve heterojen bir yapı, grotesk, parodi, masalsı anlatım, polisiye öğeler, gerilim, üstkurmaca, metinlerarası düzlem, imgesel anlatım, dilin bütün olanaklarından yararlanma, varoluş problemi. Ecevit tüm bu unsurların Hasan Ali Toptaş tarafından, romantik bir duyarlılıkla, dil ve kurgu ustalığıyla kaleme alındığını belirtmektedir.

Dördüncü alt bölümde Metin Kaçan'ın, *Fındık Sekiz* isimli romanı değerlendirilmektedir. Araştırmacı, romanı, bir "New Age Anlatısı" olarak çözümlenmektedir. New Age türü, bestseller listelerinde yer alan ve edebiyatımızda Paulo Coelho'nun *Simyacı*, Susanna Tamaro'nun *Yüreğinin Götürdüğü Yere Git* gibi popüler olmuş romanlar ile örneklenen bir eğilim olarak dikkatleri çekmektedir. Bu tarzda kaleme alınmış kitaplarda, yeni çağ insanının görüşlerini ve duygularını, "bireysel kişiliklerin üstünde var olan daha büyük bir anlam ve amacın ardında"ki gerçekleri temel olarak anlatılmaktadır (Ecevit 2001: 212). Metin Kaçan'ın *Fındık Sekiz* adlı kitabı, İslâm

mistisizmi temel olmak üzere simgesel ve alegorik bir doku ile biçimlendirilmiştir. Destansı-masalsı anlatım, imge ve alegori kullanımı, çoğulculuk ilkesi, metaforik anlatım, üstkurmaca, mistik söylem postmodern anlatıda dikkatleri çekmektedir.

Kitabın sonunda, isim (yazarlar ve kuramcılar), eser adı ve terimlerden oluşan bir dizin bölümü bulunmaktadır.

Postmodernizm, özellikle 1980 sonrası Türk kültür hayatında sözü çok geçen, tartışmalar yaratan bir terimdir. Türk edebiyatında postmodernist eğilimlerin örnekleri de yine aynı dönemde, 1980'li yıllardan itibaren görülmeye başlanmıştır. Ülkemizde henüz kendi doğal seyri (kültürel, sanatsal, felsefi, ekonomik, siyasal gibi) içerisinde postmodernizm oluşumunu tamamlayamadan, Türk toplumu, bu gerçeklikle tanışmıştır. Dolayısıyla postmodernist öğelerin bulunduğu sanat eserlerini tanımak, değerlendirmek, bu gerçekliğin anlamını kavrayabilmek zor olmuştur. Tüm bunlara ilave olarak bir de, postmodern sanat eserlerinin özel bir okuma/seynetme/dinleme/görme ... biçimleri gerektirmesi, yeni bir okuma biçimi oluşturamamış kimseler için bu tarzın anlaşılması/kavranmasını güçleştirmektedir.

Prof. Dr. Yıldız Ecevit, *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar* isimli kitabıyla postmodern roman okurları için, bir kılavuz görevini üstlenmiştir. Kitapta, postmodernizmin teorik açıdan anlatımı, örnek roman çözümlenmeleri yoluyla uygulamalı çalışmalar yapılması bir bilinmezi ortadan kaldırmaktadır. Kitabı okuyanlar, bir yandan çağdaş Türk romanlarını ve Türk edebiyat tarihine ait bilgileri öğrenmekte, diğer yandan da, postmodern bir anlatının özelliklerini görmektedir.

**Doç. Dr. Özkul Çobanoğlu, *Türk Halk Kültüründe
Memoratlar ve Halk İnançları*, Ankara 2003,
Akçağ Yay. 288 s.**

Araş.Gör. M. Mete TAŞLIOVA*

Temel amacının, "...bu tür çalışmalara bir başlangıç ve bir anlamda da ihmal edilmiş bu alanın bir yol haritasını ortaya koymak..." (s. 9-10) olarak belirlendiği çalışma; yazarın kısa biyografisi, Önsöz, Giriş, dört Bölüm, Kaynakça ve Dizin'den oluşmaktadır.

"Türk aydınlarının en azından bir kısmının 'uydurma', 'gelişigüzel hiçbir mantığı ve anlamı olmayan hurafeler, batıl inançlar' olarak baktığı, ancak halkbilimi çalışmalarının gelmiş geçmiş en büyük teorisyenlerinden birisi olan Sydow'un 'yaşanmış olağanüstü tecrübelerin hikâyesi' şeklinde tanımladığı memorat (memorate) türünün, artık, efsane türünden ayrı bir bütünlük içinde incelenmekte..." (s. 9) olduğunu önemle vurgulayan Doç. Dr. Özkul Çobanoğlu, varlığı her yönüyle günlük hayatta hissedilenduyulan ama nitelendirmekte-adlandırmakta güçlük çekilen bir alana ışık tutmaktadır.

Giriş (s. 11-19) başlığında, 'halk inançları ve 'halk dini' kavramları etrafında, efsane ve memorat türlerinin, yabancı araştırmacıların çok daha önce yaptıkları tespitler de göz önüne alınarak genel çerçevesi çizilmiş olup, efsane başlığı altında yapılan çalışmalara dair genel bir tespit yapılmıştır.

Memorat kavramının, sözlü anlatım <sözlü nesir> bütünlüğü içinde açıklanarak; mit, efsane, destan, masal ve hikâyelerle olan benzer ve farklı yönleri *Memoratlar ve Sözlü Nesir başlığı altında* I. Bölüm'de (s. 21-40) ele alınmıştır. "Halk inançlarının sosyal bağlamlarını ve dolayısıyla da işlevlerini öğrendiğimiz..." (s. 26) bu bölümde konular; *Memorat Nedir? Sözlü Nesir Türleri Arasındaki Yeri ve Özellikleri Nelerdir?* (s. 21-32), *Memoratların Oluşum Süreci ve Çeşitleri* (s. 33-40) alt başlıkları halinde irdelenmektedir.

---

* Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi Anabilim Dalı / ANKARA

Sözlü anlatımda, icranın bütünlüğünü ortaya koymada kıstas olarak kabul edilen unsurlardan, anlatanın yaşı, cinsiyeti, eğitim seviyesi, dinleyici grubun (ya da memorat türünde olduğu gibi kimi zaman tek bir dinleyicinin) özellikleri, icrayı şekillendiren elemanlardandır. Niteliği itibariyle biraz daha farklılık gösteren memorat için anlatıcının sözel anlatım yeteneğinin önemi ön plana çıkmaktadır. Yazar bu hususu, *Memoratların Yapısı ve İcrası* adı altında II. Bölüm’de (s. 41-62) şu şekilde açıklamaktadır: “Tıpkı efsaneler gibi memoratlar da yer alıp malzemelerini oluşturdukları konuşma biçimine göre şekillenirler. Bir başka ifadeyle, memoratlar anlatılarak icra edildikleri bağlamda yer alan temel unsurlar olan anlatan ve dinleyenin konuşma yoluyla kurduğu ilişki, konuşma biçiminin yanı sıra kişisel ve geleneksel özelliklerinden kaynaklanan pek çok unsurdan etkilenerek şekillenirler.” (s. 42)

Bu noktada, hikâye türü içinde çok önemli bir konu olan, dinleyici kitlelerinin, memorat anlatılan metne-olaya-konuya dair bilgisinin niteliği diğer bir deyişle seviyesidir. Dinleyenler, anlatılanı <anlatılması istenen ve/veya karar verileni> hiç duymamış iseler tavırları farklı, az ya da çok, bir aşinalıkları var ise başka türlü olmaktadır. Memoratlarda dinleyici, çoğunlukla sayısı belirli kişilerden oluştuğundan, belki benzer bir olayın ya da aynı olayın biraz değişmiş şeklinin ikinci üçüncü kez duyuluyor olması, inandırıcılığını arttırmakta; ilk kez dinleniyor ise, hayrete düşme, korkma, endişeye kapılma gibi sonuçlarıyla farklı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Tabi bunun yanında, bu türün yüklediği fonksiyonlar da gözden uzak tutulamayacak derecede önemlidir.

Hikâye merkezli icra ortamında ise, metin hakkında bu noktada oluşan sonuçlar daha farklı oluşumlar halinde karşımıza çıkmaktadır. Verilen örneklerle de desteklenen esas tema, bu başlık altında, “...Memoratların, diğer kültürlerde olduğu gibi Türk sosyo-kültürel bağlamında da sabit şekilden bahsetmemin mümkün olmadığı...”dır (s. 48).

Tanınan-bilinen insanlardan dinlenince, inanılabilirlik niteliği daha belirleyici olan memoratların, başlı başına “...masallar ve epik destanlar gibi özel bir anlatıcısı yoktur.../...ve memorat özel bir sözlü sanat olmaktan çok tamamen kendine has bir sözlü iletişim biçimidir.” (s. 49) Bu yönü itibariyle diğer sözlü iletişim biçimlerinin farklılaşmış, çeşitlenerek form özelliğini kazanmış türlerde olduğu gibi memorat icra ortamları da her ne kadar ‘sözlü sanat’ harici olsa da, bireyler arası diyalogun daha kuvvetli olduğu dönemlerde daha yaygındır.

Anlatım türlerinin tamamına hasredilebilecek bir durum olan değişim/dönüşüm süreci, memoraatların icra zeminleri için de söz konusudur.

Çoğunlukla ilgi duyan, tesadüfen ilk kez dinleyen, korkmasına rağmen merakını yenemeyen ve buna benzer başka nedenlerden dolayı bir araya gelen insanların oluşturduğu dinleyici yapısında bir gruplandırma yapmak; yaş-cinsiyet dışında, ki bu da kesin bir ölçü olmamaktadır, herkes memoraat dinleyicisi olabilmektedir. Kitapta, alıcı durumunda olan "...dinleyici beş yolla memoraatların mesajını kabul eder." ifadesi şu şekilde bir sıralama ile açıklanmaktadır.

1. Bu dünyada daha bilmediğim pek çok şeyin olabileceğini düşünerek.
2. Hikâyeleri kapsayan genel bir olağanüstü açıklamayı göz önünde bulundurarak.
3. Dinleyici işittiğini daha önce yaşamış olduğuna inanılan kültürel arka plandaki olaylarla bağlayarak.
4. Dinleyici işittiğine dair belgesel unsurlar arayarak.
5. Dinleyicinin anlatıcıdan anlattıklarının doğruluğuna dair yemin etmesini isteyerek." (s. 61-62)

Memoraatların İşlevleri başlığını taşıyan III.Bölüm'de (s. 63-71); A.Memoraatların Durumsal ve Sosyal İşlevleri (s. 63-67), B.Memoraatların Kurumsal ve Kültürel İşlevleri (s. 68-71) ele alınmaktadır. "...memoraatlarda Türk sosyo-kültürel yapısını oluşturan sosyal değerlerin tersini örnekleyip özendiren örneklerin olmaması dikkat çekicidir. Memoraatların güncelleştirerek güçlendirdiği sosyal değerler sadece kökenleri itibariyle 'dini' olanları içine almaz, bunlar son derece geniş bir sosyal ve kültürel uygulamaları içerirler." (s. 64-65)

"...konu edindikleri inanışların, içinde yer aldıkları kültürdeki kültürler ve onların kurumsallaşan yapılarının işlemekte olduğunu güncel örneklerle göstermek, böylece bir yandan bir kültürün dayandığı gelenek inancını yaşayıp ve gelenek çevresini genişletirken diğer yandan da geleneğin uygulayıcısı konumundaki cemaat alanındaki mensuplarını aktif halde tutmak, kurumsal ve kültürel işlevlerinin başta gelenlerindedir." (s. 68)

Halk inançları konulu çalışmalara temel teşkil edecek olmasına rağmen, ülkemizde memoraat üzerine çalışmaların, tür başlığı altında henüz yeterli bir bilinç ve yaygınlığa kavuşmamış olması gerçeğinden hareketle, *Memoraatların Tematik Özellikleri* başlığı altında, IV.Bölüm'de (s. 73-

243), sadece memoratların muhteva özellikleri olarak iletişim kurulan olağanüstü güçlerin genel ortak mahiyetleri ve Türk sosyo-kültürel yapısı içinde sosyal olarak kabul edilmiş iletişim biçimleri ‘karaktere’ veya ‘aktörlere dayalı tematik sınırlandırma’ şeklinde ele alınarak; Memoratlarda İletişim Kurulan Tabiatüstü Güçlerin Tasnifi (s. 73-76) ve Türk Sosyo-Kültürel Yapısı İçinde Sosyal Olarak Kabul Edilmiş Tabiatüstü Tecrübelerin İletişim Biçimlerini Tasnif Denemesi (s. 77-243) yapılmaktadır.

“Mevcut, malzemeden hareketle söz konusu iletişim biçimlerinin etrafında örüldükleri veya iletişimin gerçekleştiği olağanüstü varlıktan, aktörden hareketle Türk halk kültüründeki biçimlerine dair memoratlar...” (s. 77) için aşağıdaki şekilde bir sıralama yapılmıştır:

I.Cinler ile Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 77-78)

II.Alkarısı ile Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 78-79)

III.Ağırlık Basması-Karabasan, Congoloz, Kul, Erkebit, Hırtık, Hınkur Munkur, Çarşamba Karısı, Yol Azdıran, Kara Ura, Demirkıynak ve Gelincik adlı varlıklarla kurulan iletişim ve yaşandığına inanılan olaylar (s. 79).

IV.Hızır ile Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 79-80).

V.Yatırlar, Evliyalar ve Şehitlerle Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 80-81).

VI.Rüya Görme Yoluyla Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 81).

VII.Nazar Değmesi İncancıyla İlgili İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 81).

VIII.Ölülerle Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 81).

IX.Büyü ve Çeşitli Geleneksel Pratikler Yoluyla Kurulan İletişim ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 81).

X.Fal ve Falcılık Yoluyla Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 82).

XI.Tam Tanımlanamayan Olağanüstü Bir Güçle Kurulan İletişim ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 82).

XII.Modern Kent Yaşamı Memoratları: Ruh Çağırma, Astral Yolculuk ve UFO'larla Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar (s. 82).

Ana başlıklar altında sıralanan madde başlarına ait memorat metinlerine ilerleyen sayfalarda yer verilmektedir. Burada dikkatimizi çeken diğer bir nokta, geleneksel anlatı türleri içinde, kültürün yeni iletişim araçlarıyla aldığı biçime örnek teşkil edecek tarzda; *XII.Modern Kent Yaşamı Memoratları: Ruh, Cin ve UFO'larla Kurulan İletişim Biçimleri ve Yaşandığına İnanılan Olaylar* başlığı altında sıralanan, günlük hayatla içiçe olan unsurların inceleniyor olmasıdır. Ruh Çağırma İlgili Memoratlar, Radyo-Televizyon ve Benzeri Cihazlarla İlgili Memoratlar, Astral Yolculuk Temalı Memoratlar, Televizyondan Toplu Hipnoz Olmayla İlgili Memoratlar, Yaşam Sırrını Görmek Temalı Memoratlar, Reenkarnasyon veya Önceki Yaşamın Hazırlanmasıyla İlgili Memoratlar, UFO'lar veya Uzaylılarla İletişimle İlgili Memoratlar bu konuda örneklendirilmiştir.

“Sonsöz” (s. 245-249), derleme yapılan kişilerle, yararlanılan makale-kitap-tebliğ gibi materyalin birlikte verildiği “Kaynakça” (s. 251-279) ve “Kavramlar, Terimler, Kişiler ve Yer Adları Dizini” (s. 281-288) ile kitap nihayetlenmektedir.